

**Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
Факультет фізичного виховання
Кафедра основ здоров'я, фізичної реабілітації та екології**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Приймальної комісії
Бердянського державного
педагогічного університету
27 березня 2020

ПРОГРАМА

**фахового вступного випробування
з дисципліни
«Анатомія і фізіологія людини»**

Освітній ступінь: бакалавр з нормативним терміном навчання (прийом на другий курс) на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста / освітнього ступеня молодший бакалавр

Спеціальність (напрямок підготовки): 227 Фізична терапія, ерготерапія

1. Пояснювальна записка

Мета фахового вступного випробування для вступу на здобуття ступеня бакалавра: з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання на освітньо-кваліфікаційному рівні молодшого спеціаліста, з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за ступенем бакалавра за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія в межах вакантних місць ліцензованого обсягу.

Форма фахового випробування - тестування.

Тест – це завдання стандартної форми, виконання якого дає можливість виявити рівень сформованості знань, умінь, навичок.

Загальна кількість завдань тесту – 90.

Час виконання тесту – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест з математики складається із завдань двох форм:

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№ 1–85). Завдання складається з основи та чотирьох варіантів відповіді, з яких лише один правильний.

2. Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (№ 86–90).

Приклад тестового завдання

33. Недостатня рухова активність людини називається:

1. гіпердинамією;
2. гіподинамією;
3. гіпертрофією;
4. гіперплазією.

88. Визначте стан реакції серцево-судинної системи за індексом Руф'є при таких параметрах пульсу: у спокої 70 уд/хв, після навантаження – 84 уд/хв, після хилини відпочинку – 72 уд/хв.

Перелік дисциплін, що виносяться на фахове вступне випробування з основ здоров'я

1. Анатомія людини
2. Фізіологія людини

Вимоги до відповіді вступника

Під час фахового вступного випробування вступник повинен показати:

а) чітке знання структур та функцій різних системних складових організму людини на молекулярному, клітинному, тканинному, системно-органному рівнях;

б) вміння точно і стисло висловити свою думку в усній і письмовій формі, використовувати відповідну термінологію;

в) наявність вмінь і навичок, передбачених державними стандартами, вміння застосовувати валеологічні та біологічні поняття, методи і факти при вирішенні практичних задач;

г) вміння прогнозувати стан індивідуального здоров'я на основі медико-біологічного обстеження;

д) вміння скласти щоденник самоконтролю для фізкультурника та визначити толерантність до фізичного навантаження.

2. Зміст програми

Загальні закономірності росту та розвитку організму. Предмет і завдання анатомії та фізіології. Історія розвитку анатомії і фізіології людини як науки. Місце людини в природі.

Вплив спадковості на розвиток організму. Організм як єдине ціле. Гомеостаз і регуляція функцій в організмі.

Клітина, тканини, органи, системи органів. Поняття про клітину і тканини. Поняття про органи, системи органів. Будова клітини і тканин.

Анатомо-фізіологічні особливості систем організму на різних етапах онтогенезу.

Будова скелету людини та його відділів. Будова і функції кісток, їх з'єднання. Будова і функції суглобів. Вигини хребта, їхнє формування і функціональне значення. Порушення опорно-рухового апарату в дітей і підлітків. Особливості будови скелету руки у зв'язку із пристосуванням до праці. Особливості будови скелету нижньої кінцівки у зв'язку із пристосуванням до прямоходіння. Вікові зміни скелету кінцівок. Плоскостопість і його гігієна.

Будова та класифікації м'язів, м'яз як орган. Механізм скорочення м'яза. Робота та сила м'язів.

Кров, її склад та функції, вікові особливості. Групи крові, переливання крові. Імунітет. Будова і функції системи кровообігу, вікові особливості. Будова та функції серця і судин. Серцевий цикл, його фази. Провідна система серця. Велике і мале кола кровообігу.

Будова і функції травної системи та її відділів, вікові особливості. Обмін речовин та енергії – основа процесу життєдіяльності організму. Вікові особливості травлення і харчування.

Будова і функції дихальної системи та її органів. Вікові зміни частоти та глибини дихання, дихальних рухів, життєвої ємності легенів, хвилинного обсягу дихання. Типи дихання. Регуляція дихання.

Будова і функції сечовидільної системи та її органів. Механізм утворення сечі.

Будова та функції шкіри. Перша долікарська допомога при опіках та обмороженнях, сонячному та тепловому ударах.

Ендокринна система, її будова. Гормони, їх вплив на організм людини. Особливості будови і функцій залоз внутрішньої секреції.

Будова та значення нервової системи. Нейрон – структурна одиниця нервової системи, його будова. Будова синапсу. Взаємодія процесів збудження і гальмування. Будова та функції спинного мозку. Будова та функції відділів головного мозку (довгастий, міст, мозочок, середній мозок, проміжний). Будова і функції великих півкуль.

Рефлекс та його значення. Будова рефлекторної дуги. Умовні та безумовні рефлекси, їхнє значення. Види безумовних рефлексів. Механізм та умови, необхідні для утворення умовного рефлексу.

Перша і друга сигнальні системи. Типи вищої нервової діяльності за І.П. Павловим, М.І. Красногорським. Пластичність типів вищої нервової діяльності. Сон та його особливості. Фізіологічне значення сну. Сприйняття, пам'ять, емоції та їх вікові особливості.

Сенсорні системи організму. Вчення І. П. Павлова про аналізатори. Будова і функції зорового, слухового, нюхового, смакового аналізаторів. Будова і функції органів зору та слуху. Оптичні властивості ока. Гострота зору. Гігієна зору та слуху. Особливості будови та функціонування шкіри людини.

3. Критерії оцінювання

Час виконання тестових завдань – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест складається із 90 завдань, з яких – 85 тестів закритого типу (з альтернативними вибірковими відповідями в 4-х варіантах) та 5 тестів відкритого типу (самостійна відповідь на питання, на утворення логічних пар, на визначення термінологічних понять, написання міні-творів, есе та інших форм творчої роботи).

За кожен правильну відповідь нараховується 1 бал.

Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання	Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання
0	0	43	108
1	66	44	109
2	67	45	110
3	68	46	111
4	69	47	112
5	70	48	113
6	71	49	114
7	72	50	115
8	73	51	116
9	74	52	117
10	75	53	118
11	76	54	119
12	77	55	120

13	78	56	121
14	79	57	122
15	80	58	123
16	81	59	124
17	82	60	125
18	83	61	126
19	84	62	127
20	85	63	128
21	86	64	129
22	87	65	130
23	88	66	131
24	89	67	132
25	90	68	133
26	91	69	134
27	92	70	135
28	93	71	136
29	94	72	137
30	95	73	138
31	96	74	139
32	97	75	140
33	98	76	141
34	99	77	142
35	100	78	143
36	101	79	144
37	102	80	145
38	103	81	146
39	104	82	147
40	105	83	148
41	106	84	149
42	107	85	150

Від 86-го до 90-го завдання за кожну відповідь нараховується від 0 до 10 балів у залежності від повноти відповіді.

7,6 – 10 балів – завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином.

5,1 – 7,5 балів – завдання виконано повністю, але допущено незначні неточності у розрахунках або оформленні; або при належному оформленні завдання виконано не менш ніж на 80%.

2,6 – 5 балів – завдання виконано менш ніж на 60%, за умови належного оформлення; або не менш ніж на 80% якщо допущені незначні помилки у розрахунках або оформленні.

0 – 2,5 балів – завдання виконано менш ніж на 40%, без належного оформлення, зі значними помилками у розрахунках або оформленні.

Отже, за 5 завдань відкритої форми з розгорнутою відповіддю вступник може набрати від 0 до 50 балів.

Остаточна конкурсна оцінка (**КО**) за 200-бальною шкалою (від 0 до 200) формується за формулою:

$$\mathbf{КО} = \mathbf{ЗТ} + \mathbf{ВТ},$$

де **ЗТ** – бали за виконання завдань тесту з вибором однієї правильної (див. таблицю); **ВТ** – бали за виконання завдань тесту відкритої форми з розгорнутою відповіддю (від 86-го до 90-го).

4. Список рекомендованої літератури

1. Основы анатомической структуры и двигательной функции мышц : учеб. пособие / В. Л. Богуш, А. С. Яцунский, О. В. Сокол, В. Д. Мартин, О. И. Резниченко. – Николаев : НУК, 2013. – 194 с.
2. Сидоренко П. І. Анатомія та фізіологія людини / П. І. Сидоренко, Г. О. Бондаренко, С. О. Куц. – Вид. 4-е, випр. – Київ : Медицина, 2012. – 199 с. – ISBN 978-617-505-216-7
3. Черкасов В. Г. Анатомія людини : навч. посіб. / В. Г. Черкасов, С. Ю. Кравчук. – Вінниця : Нова Книга, 2011. – 639 с. – ISBN 978-966-382-353-9.
4. Анатомія людини : підручник / І. Я Коцан, В. О. Гринчук, В. Х. Велемєць [та ін.]. – Луцьк : Волин. НУ імені Лесі Українки, 2010. – 890 с. – ISBN 978-966- 600-493-5.
5. Антонік В. І. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури : навч. посіб. / В. І. Антонік, І. П. Антонік, В. Є. Андріанов. – Київ : ЦУЛ, 2009. – 336 с. – ISBN 978-966-364-956-6. 7.
6. Коляденко Г. І. Анатомія людини : підручник / Г. І. Коляденко. – 5-те вид. – Київ : Либідь, 2009. – 384 с. – ISBN 978-966-06-0559-6.
7. Бобрицька В. І. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни. Робочий зошит : навч.-метод. посіб. / В. І. Бобрицька. – Київ : Професіонал, 2004. – 79 с. – ISBN 966-8556-24-0.
8. Маруненко І. М. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни : курс лекцій / І. М. Маруненко, Є. О. Неведомська, В. І. Бобрицька. – Київ : Професіонал, 2004. – 479 с. – ISBN 966-8556-23-2.
9. Аносов І. П. Анатомія людини у схемах / І. П. Аносов, В. Х. Хоматов. – Київ : Вища школа, 2002. – 191 с. – ISBN 966-642-109-7.
10. Анатомія та фізіологія з патологією : підручник / за ред. проф. Я. І. Федонюка, Л. С. Білика, Н. Х. Микули. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2001. – 676 с. – ISBN 966-7364-85-2.
11. Фениш Х. Карманный атлас; анатомии человека на основе Международной номенклатуры / при участии В. Даубера; пер. с англ.. С. Л. Кабак, В. В. Руденок; пер. под ред. С. Д. Денисова. – Минск: Вышэйшая школа, 2000. – 464 с: ил.